

bereiding daar-
het profetisch
1, wanneer ze
en worden ze,
ler daarin een
in ze verkoopen
or zegt rijk te
i, noch de man,
e schapen lief,
knots en jaagt
acht men het
vel opeens den
niet weer de
e! Wij hebben
af van wat de
re zegt: weid
n en den vrede

synode ginds
oorstel zal be-
ve herders en
en blijve mee
der verzoeking.
len te bewaren
heerlijkheid, in
Zaligmaker, zij
acht, beide nu

B. H.

DE SCHRIFT

aalt het woord
bekleeden met
arallela's in
bed bij de tem-
zelfde woorden
alm 132, maar
daar luidt het
zich bekleeden
s. 132 is in Sa-
am. Bij de tem-
tagd om heil
usting en voor-
Maar in Psalm
ij staan bij ge-
t andere woord,
hoord.

Ikkaar, het eene
er Jahwe alles
nder zou Hem
i, Salomo heeft
it, ja de plicht,
priesters. Gelijk
ngers, die een
Sion. Maar in-
zal niet altijd
tijd en wijze en
jd met zijn God.
aardig een kind
er als huurling
jn vader werken
mate berooide
maal niet haar
armee de voor-
orziën. Want zij
werd tegen den
voorgeschiedenis
te denken aan
de ongerechtig-
hoe dikwijls ge-
leerden de wet
het geen kennis
l na zulken tijd
zaak weer oog
gebed: laet nu
a bekleeden met
ker, dat begeert
roepen priesters
vrede, welvaart.
loopt de kerk
dragers, die voor
it des verbonds,
J rechtvaardige,
g en verhouding

oppervlakkigheid,
oortehypothesen
rmoedige levens-
r, die maar één
eid, de drift van
met zijn vrouw

ik weer het ant-
n: die priesters,
Teil. Welvaart,
die, blijde blijde
p immers is die
in den volkomen
an eigen binding,
en. Want tot de
Zijn overvloedig
niet zuinig. Hun

die hebben de drift naar gerechtigheid, geeft Hij het blijde heil en Hij doet het uitspreken tot gansch zeer vroo-lijk gejuich (16b).

Laat de vandaag vaak moede kerk tot zulke gebeds-trouw haastig wederkeren. En tot zulke gebedspreci-sie. Daar komt vaak loomheid: zijn we nog niet van de kwesties af, zouden we nog niet eens in de kerk hooren alleen het blijde heil in plaats van onvermoeid den eisch der reformatie? Laat een kerk, die in deze verzoeking verkeert, Psalm 132 bidden: God, geef ons ambtsdragers, die niets anders doen dan Uw ge-rechtigheden als een kleed zich aantrekken. Mooie praatjes hebben we jaren lang gehoord en Uw kerk en Uw dienst gingen er kapot aan. Geef nu bewogenheid

vanwege Uw heiligheden en nauwgezetheid om op elke plaats te vragen naar de rechte verhouding tot U, o God. Dan zult Gij voor de rest wel zorgen. Het heil is dan verzekerd. Dan houdt U zelf wel de wegen open. Dan ontsluit U zelf wel de paden van den luidenlof.

Een — met name ook voor haar ambtsdragers — precies biddende kerk wordt ook precies verhoord. Precies náar haar priesterlijk bidden en haar profetisch denken. En dan pas, en zoo, b o v e n bidden en b o v e n denken. Wie op het laatste speculeert, speelt gevaarlijk spel. Wie het eerste betracht, maakt God het wonder wel.

U.

H. J. S.

KERKELIJK LEVEN

Over de verhouding tusschen de ambtelijke verzorging der militairen te velde en den arbeid van de Gereformeerde veldpredikers

Over de in dezen titel genoemde zaak ontving de raad van de Gereformeerde kerk te Batavia een vraag van een onzer veldpredikers met het verzoek zich hierover onomwonden uit te spreken.

De kerkeraad heeft aan dit verzoek voldaan in een antwoordschrijven en heeft tevens besloten door publiecatie van dit antwoord in Gereformeerde Stemmen en in De Reformatie aan zijn oordeel over deze ma-terie algemeene bekendheid te geven. Het komt den raad n.l. noodzakelijk voor, dat over zijn standpunt in dezen geen enkel misverstand noch naar de eene noch naar de andere zijde bestaat of blijft bestaan, en dat ook in Nederland precies geweten wordt wat de kerk van Batavia in dezen wil.

Aan ondergeteekende werd verzocht de publicatie te willen verzorgen. Aan dit verzoek voldoende laat ik hier eerst volgen de redactie van de tot de kerk van Batavia gerichte vraag, zooals die door den vraagsteller gegeven werd, en daarna het door den kerkeraad ge-gewezen antwoord. Ten overvloede wijs ik er vooraf ech-ter nog op dat het door Batavia gegeven antwoord niets wensch af te doen van — laat staan dus in de plaats komen wil voor — de door Batavia afwijzende meening over het huidige instituut tot geestelijke ver-zorging der militairen. Echter uitgaande van het feit, dat hier momenteel vier gereformeerde legerpredikan-ten zijn heeft Batavia haar gedragslijn te bepalen en zich af te vragen hoe deze legerpredikanten op ver-antwoorde wijze kunnen ingeschakeld worden in de ambtelijke verzorging van de militairen te velde.

Nu volgen dan de gewisselde stukken. De vraag van den hier bedoelden legerpredikant aan Batavia luidde:

„Indertijd heeft de kerkeraad aan de leden der Geref. kerk (vrijgemaakt) die in militairen dienst zijn ge-adviseerd geen deel te nemen aan de godsdienst-oefeningen en anderen arbeid der geestelijke verzor-ging door de veldpredikers verricht. Nu is mijn vraag of de kerkeraad bij het geven van dit advies ook heeft gedacht aan onze 4 veldpredikers, die momenteel hier in legerverband werkzaam zijn.

Is het de bedoeling de vrijgemaakte jongens zich ook te doen onttrekken aan onze arbeid? Dus dat ze evenmin des Zondags komen in bijeen-komsten waarin door ons wordt voorgedaan. Dit is geen theoretische kwestie maar een concreet geval dat zich bij mij voordoet. 'k Zou graag zien dat de kerke-raad zich hierover, en onomwonden, uitsprak, om zoo-doende een duidelijke situatie-teekening te krijgen in onze onderlinge verhouding, die m.i. bevredigend kan worden genoemd.”

Tot zoover de vraag. En nu dan het antwoord van de kerk van Batavia:

Gereformeerde Kerk Batavia

Adres: Salatigaweg 4

Scriba: P. J. Rijper

Den Weleerwaarden Heer Ds J. M. Kroes,
majoor Brigadeveldprediker Cheribon.

Batavia, 30 Maart 1949.

Weleerwaarde Heer en Broeder,

De kerkeraad ontving via uw schrijven aan br Boihuis uw vraag om zich onomwonden uit te spreken over de bedoeling van ons advies aan de leden onzer kerk om geen deel te nemen aan de godsdienstoefeningen en anderen arbeid der geestelijke verzorging door de veldpredi-kers verricht. U vraagt of bij dit advies ook aan de vier hier vertoevende Gereformeerde legerpredikanten is ge-dacht. U vraagt of het de bedoeling van onzen raad is de vrijgemaakte jongens zich ook te doen onttrekken aan hun arbeid, dat ze dus evenmin des Zondags komen in bijeenkomsten, waarin door hen wordt voorgedaan.

Voor de raad op deze vraag een antwoord geeft wil hij eerst zijn waardeering erover uitspreken, dat u zijn oor-deel over deze zaak vraagt, om zoodoende tot een duide-lijke situatie-teekening te komen in onze onderlinge ver-houding. Ook de raad acht het noodig tot zulk een duidelijke situatie-teekening te geraken, omdat juist dan het kan komen tot een vruchtbare samenwerking tusschen u en ons.

Thans tot beantwoording van uw vraag komend acht de raad het noodzakelijk er op te wijzen, dat dit ant-woord zijns inziens alleen gegeven kan worden met een duidelijk inzicht in uw positie als legerpredikant en uw

door die positie gekwalificeerden arbeid enerzijds, en an-derzijds in de kerkelijke positie van onze militairen te velde.

Wat nu het eerste betreft: de eenig verantwoorde wijze waarop u in uw positie als legerpredikant des Zondags het woord Gods kunt spreken is het houden van een evangeli-satiedienst. Gelijk ook uit uw eigen welgering om in die diensten den zegen uit te spreken en het avondmaal te bedienen blijkt, hebben die bijeenkomsten niet het karakter van ambtelijke bediening des woords in de vergadering der geloovigen. Het is daarentegen uw taak degenen die u hooren te vermanen in gehoorzaamheid aan het door u gesproken woord Gods zich te voegen bij de vergadering der geloovigen die voldoet aan de eischen zooals die zijn beleden in art. 27—29 NGB en den Heidelbergschen Cate-chismus Zondag 21.

Aangaande het tweede valt te constateeren dat de kerkelijke positie van onze militairen te velde blijkt uit hun kerkelijke attestatie. Het zijn leden van Christus' kerk die zich reeds gevoegd hebben bij de zooëven ge-noemde vergadering der geloovigen. Zij behoeven niet meer te worden toegebracht. Zij zijn reeds in de schaapskool van Christus vergaderd. Hun roeping is het derhalve zich ook te velde des Zondags naar hun vermogen gehoorzaam te toonen aan het vierde gebod, dat van hen vraagt in-zonderheid op den rustdag tot de gemeente Gods naarstig te komen. Zijn zij door hun militairen dienst verhinderd de diensten hier ter stede of in eenige andere stad bij te wonen, dan is het hun roeping om des Zondags als leden van een kerk met elkander gemeenschap te onderhouden door het vormen van kringen, waarin preek gelezen wordt.

Op die wijze kunnen zij des Zondags oefenen de ge-meenschap der heiligen als leden van de kerk van Christus. Letten wij nu op deze twee zaken (uw positie als veld-predikant, waardoor het karakter van uw arbeid — evangelliseeren — is bepaald, en het kerklid-zijn van de vrijgemaakte militairen ook uit uw bataljon) dan volgt daaruit, dat deze broeders ook in uw bataljon onverkort staan voor den eisch van het vierde gebod en als leden van Christus' kerk met elkander de gemeenschap der he-ligen moeten oefenen.

Daaruit volgt echter niet dat zij ook niet uw diensten zouden mogen bezoeken, zoo dikwijls zij die kunnen be-reiken. Mits dit maar niet te kort doet aan wat voor alle dingen hun taak is: elkander stichten in de onder-linge bijeenkomsten.

In verband hiermee zien wij een prachtige mogelijkheid van samenwerking tusschen u en ons. U bent immers ge-bieven predikant van een onzer gereformeerde kerken in volle rechten. Indien dus uw arbeid in het bataljon dit ook praktisch mogelijk maakt — wij weten dat die veel-omvattend is, en we erkennen dat krachten uw aan-stelling tot legerpredikant uw krachten eerst voor die taak worden gevraagd — zou in uw geval de kerk van Semarang (want Cheribon ressorteert daaronder, u ge-lieve daar nota van te nemen) u kunnen uitnoodigen ambtelijk uit haar naam de vrijgemaakte jongens in uw bataljon te verzorgen. Dit zou naar onze overtuiging mede kunnen beteekenen, dat u in de kringen der vrijgemaakte

militairen ambtelijk het woord Gods bedient en ook op gezette tijden het sacrament van het heilig avondmaal uit-reikt. Mocht u tegen dit ambtelijk optreden zonder aan-wezigheid van dragers van het bijzondere ambt bezwaar hebben, dan blijft in elk geval voor de Zondagen over de mogelijkheid van het spreken van een stichtelijk woord.

Wij kunnen ons echter voorstellen dat uw arbeid in het bataljon zoo omvangrijk is, dat u geen kans niet ook nog op te treden in den vrijgemaakten kring. In dat geval zouden wij zeker geen vrijmoedigheid hebben onze leden te verbieden u te hooren in uw evangelisatiebijeenkomst in het bataljon, mits maar daarvan niet het gevolg is dat de kringbijeenkomst wordt nagelaten. Indien dus het eerste dat noodig is, gedaan wordt: preeklezen in den kring, behoeft zeker het bezoeken van uw bataljonsbijeen-komst niet te worden nagelaten. Uwerzijds zal er dan den jongens voortdurend op te wijzen zijn dat de batal-jonssamenkomst geen kerkdienst is, en dus in geen deele van de plicht tot onderling preeklezen van kerkleden ontslaat, integendeel, dat ook uw evangelisatiewerk naar de kerk wil leiden. Op die wijze is er voor wat den arbeid op den Zondag betreft een schriftuurlijke verantwoorde wijze van hartelijke samenwerking aanwezig.

Wat uw arbeid in de week betreft: o.i. kan het geen bezwaar opleveren, dat onze jongens bij u ter catechisatie gaan. Dit zou geen aparte catechisatie hoeven te zijn als u die ook in het bataljon maar aankondigt als te zijn een catechisatie die uiteraard leiden wil tot het doen van geloofsbelijdenis in één der kerken van Jesus Christus, waarvan de adressen in Indië en Nederland u niet onbekend zijn. Voor het houden van zulk een catechisatie zou uiteraard, daar u zich op het ressort van de kerk van Semarang bevindt en catechiseeren ambtelijk werk is een verzoek aan uw adres van den raad dier kerk noodzakelijk zijn.

Aangaande het bezoeken van dagsluitingen onder uw leiding valt op te merken, dat ook dat geen bezwaar hoeft op te leveren. De leden onzer kerk kunnen geen bezwaar hebben gebedsgemeenschap met u te belijden, en doen dus niets onwaarsachtig wanneer zij naar uw woord luis-teren en hun gebed door u laten vertolken. Naar het oor-deel van den kerkeraad zal ook het thema der kerkelijke gehoorzaamheid op die dagsluitingen dienen te worden aangeslagen.

Naar wij vertrouwen is U ons antwoord op de door u gestelde vraag onomwonden en duidelijk gegeven. Van harte hopen wij dat u in de in dezen brief gewezen koers met ons wilt samenwerken in de ambtelijke verzorging van de leden onzer kerken te velde.

Om het gewicht van de door u aan de orde gestelde zaak zenden wij een afschrift van dezen brief aan de kerken in Indië, aan de andere legerpredikanten en aan al onze contactadressen.

Met heilbiede en broedergroeten,
w.g. J. P. v. d. STOEL Jr., Praeses.
P. J. RIJPER, Scriba.

Aan de lezers

Mijn eigen verlangen, dat prof. Holwerda's rede in haar geheel zou worden opgenomen in dit nummer, benevens het feit, dat door het uitvallen van den pink-stermaandag als werkdag de copie niet op gewonen tijd verzonden worden kon, noopt tot uitstel van mijn vervolgartikelen en een afwijkende indeeling.

K. S.

Ons studentencorps

De Senaat van het Studentencorps „Fides Quaerit Intellectum” te Kampen is voor het Corpsjaar 1949—1950 als volgt samengesteld:

H. de Vries, praetor; J. Bomhof, ab-actis; J. Mul-der, quaestor; D. Berghuis, Assessor I; B. J. F. Schoep, Assessor II.

Het ab-actiaat is voorloopig gevestigd: Assendorper-straat 165, Zwolle.

Welkom, Senaat. Moge in Uw jaar de poging van het groepje, dat zich van U afscheidde, om naam en corporalia — en met welke bedriegelijke redenen! — U te doen ontnemen, voor de 3e maal stranden, en dan definitief.

K. S.

Eenige bijdragen tot opening der Schriften

POP. WETENSCH. SCHETSEN

Oordeel naar waarheid (I)

„Want wanneer de heidenen, die de wet niet hebben, van nature de dingen doen die der wet zijn, dezen de wet niet hebbende, zijn zichzelf een wet, als die betonen het werk der wet geschreven in hunne harten, hun geweten medegetuigende, en de gedachten onder elkander hen beschuldigende of ook ontschuldigende.” Rom. 2:14, 15.

Ter wille van de aansluiting zijn we na de behan-deling van Rom. 1:17 aanstonds overgestapt op hoofdstuk 4¹). Dáar immers zagen we den apostel ach-tereenvolgens twee bewijzen ontleenen aan de geschiede-nis van Abraham, die precies correspondeeren op de beide momenten, die wij in zijn kernevangelie uit 1:17 ontdekt hadden. Misschien hebben we zóódoende een rechtvaardiging kunnen bijbrengen voor den aanvan-kelijk wellicht bevreemdenden uitleg van de woorden „tot geloof”, dien we op grond van een vergelijking

¹) Zie daarvoor de nummers van het eind van 't vorig, en 't begin van dit jaar.

tusschen 1:17 en 3:22 meenden te moeten geven.²)

Na de afhandeling van dit punt zullen we thans een

stap terug moeten doen. Want het is met name hoofd-

stuk 2 dat te veel en te belangrijke exegetische moei-

lijkheden oplevert dan dat we er met een goed gewen-

ten stilzwijgend aan voorbij kunnen gaan. Ze laten

zich eenigszins vergelijken met die uit hoofdstuk 4.

De groote vraag is n.l. ook hier weer: „Waar is het

Paulus nu eigenlijk om begonnen?”

²) Waar me onlangs gevraagd werd, of de verklaring die we b.v. bij Greijdanus en van Leeuwen vinden van het „uit geloof tot geloof” op zichzelf niet juist zou kun-nen zijn, wil ik daar in 't kort toch nog even op ingaan. Men vergelijkt dan soortgelijke verbindings, b.v. 2 Cor. 2:16; 3:18; en uit het O.T. Ps. 84:8 en Jer. 9:3. Zoo meent men de verklaring te winnen: „steeds toenemend in geloof”. Men kan dan nog verschillende kanten uit. Greijdanus doet dat zelfs tegelijk. Hij schrijft: „Van het geloof aan het Evangelie tot persoonlijke zekerheid, van het objectieve tot het subjectieve, hoewel deze uitdruk-king ook nog meer zegt, en niet alleen de intensieve toe-neming des geloofs in den enkeling aanduidt, maar ook de extensieve uitbreiding onder het mensdom”. Ook al zal waarschijnlijk niemand van ons meer de naast- en na-elkaar-plaatsing van persoonlijke zekerheid en geloof